

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

KULTÚRÁÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁR

Közvetlen Magánjogi Város Polgármesteri Hivatal	
Előadó: Dr. Margit István	
Előirányozó: 2016/5281/4/2016	
Dátum: 2016. május 11.	
Előadó: Margit István	
Előirányozó: Závogyán Magdolna	

Iktatószám: 16710-2/2016/KOZGYUJT

Hív. szám: KOZP/2598/2/2016

Ügyintéző: Margit István (89-61-776)

Melléklet: 1 db értékelés

Porga Gyula részére

polgármester

Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

Veszprém

Óváros tér 9.

8200

Tárgy: Előzetes vélemény az Eötvös Károly Megyei Könyvtár 2015. évi beszámolójáról és 2016. évi munkatervéről

Tisztelt Polgármester Úr!

Megkaptam a város fenntartásában működő Eötvös Károly Megyei Könyvtár 2015. évi beszámolóját és 2016. évi munkatervét.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 68. § (3) bekezdése alapján, a kultúráért felelős miniszter számára biztosított véleményezési jogkörben eljárva tájékoztatom, hogy az Eötvös Károly Megyei Könyvtár 2015. évi beszámolóját és 2016. évi a szakmai terület által készített vélemény alapján elfogadásra javasolom.

További munkájukhoz sok sikert kívánok.

Budapest, 2016. május „06”

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 33/2014. (IX. 16.) EMMI utasítás 6. függelék V. B. 79. pontja alapján az emberi erőforrások minisztere nevében eljárva:

Üdvözlettel:

Závogyán Magdolna

Beszámoló a 2015. évi munkáról

1. Szakpolitikai célok megjelenése, teljesülése.

A beszámoló ismerteti a szakpolitikai célokat. Az alapellátást a megyeszékhelyen a központi könyvtár és négy fiókkönyvtár biztosítja. Speciális helyzetben van a gyulafirátóti és a kádártai városrész: itt a fiókkönyvtárak jogilag nem üzemelnek, de az ellátást a könyvtár a Művelődési Központ telephelyein biztosítja. A Jutaspuszta városrész ellátása is újragondolást igényel, itt a közművelődési ellátás sincs megoldva. Széles a könyvtár használóképzési palettája. Kiemelten figyelnek a helyi értékek közvetítésére, gyűjtésére, akár helyismereti, helytörténeti vonatkozásokról van szó, akár a helyi alkotók helyzetbe hozásáról.

2. Szervezeti helyzet.

A könyvtári szakmai létszám 42,5 fő, ami még nem éri el az országos átlagot (48 fő). Nehézséget a véglegesen vagy ideiglenes távozó munkatársak pótlása jelentett. Újjászerveződött a Kistelepléi Szolgáltató Csoport, melynek vezetését GYED-ről visszatért munkatárs vette át. A kollégák a szolgáltatások folyamatos biztosítása érdekében mátrix megoldásban dolgoznak, azaz fő feladatuk mellett a társosztályok munkájába is besegítenek. Pl. a gyűjteményszervezési és feldolgozó csoportból valamint a Kistelepléi szolgáltató (KSZR) csoportból) esütörtökön és pénteken 15:30-19:30-ig kölcsönzői feladatokat látnak el. *Ez a munkaszervezés előnyökkel is jár, hiszen a szolgáltatások ellátásához szükséges kompetenciák így a kritikus helyzetekben is rendelkezésre állnak, ugyanakkor hosszabb távon mindenképpen indokolt, hogy az egyébként kitűnően működő és egyre több feladatot ellátó könyvtár feszítő létszámhelyzetén oldani lehessen.*

3. Alapfeladatok teljesülése, szolgáltatás kínálat.

A könyvtár az alapfeladatait magas színvonalon teljesítette 2015-ben. Ennek látszólag ellentmond a heti nyitvatartási órák száma, ami 42, míg az országos átlag ettől magasabb, 47 óra. A fejlesztés indokolt, de a jelenlegi létszámhelyzetben ez nem biztosítható. **A lakosság elérése 23 %-os, ami kiemelkedő eredmény.**

A tárgyévben a könyvtárat aktívan használók száma 13.935 fő volt, ami éppen csak egy picit maradt el a tervtől (14.000 fő). A könyvtár számos helyi, regionális, országos program szervezője, résztvevője, valamennyi egysége erős közösségi térként működik. 2015-ben kiemelt feladat volt a szolgáltatások minőség alapú megszervezéséhez történő segítségnyújtás a nyilvános könyvtárak számára. Mivel a megyei könyvtár is ebben az évben kezdte el ezt a feladatot, így célszerűnek tűnt a folyamatos közös gondolkodás és az információcsere ebben a témában.

4. Intézményi terek és fejlesztések.

A tavalyi nagy érdeklődésre való tekintettel 2015 augusztusában a könyvtár ismét megnyitotta az épület előtti parkban az „**Olvasókert**-et”, ahol kortól függetlenül folyóiratokkal várta a látogatóit. Az Olvasókert működtetése ismét egy olyan feladat, mely a könyvtár valamennyi részlegének együttműködését igényli.

A 2015-ös évre kitűzött terveit az **Amerikai Kuckó** sikeresen teljesítette. Az Amerikai Kuckó folytatta állandó programjait, és az előző évhez képest több, külső helyszínre kivitt programmal jelentkezett, és új helyszínekre jutott el (Szombathely, Tapolca, Debrecen). Az angol nyelvtanulást, és az amerikai kultúra közvetítését elősegítő, állandó programok közül folytatódott az Angol Nyelvű Társalgási Klub, a Gyerekklub, a Filmklub és a Steverson Gyűjtemény Könyvklub, utóbbi 2015 ősze óta havonta egyszer kerül megszervezésre.

Német gyűjtemény. A német nyelvű dokumentumok gyarapodása folyamatos, nagy részüket a Goethe Intézettől kapta a könyvtár ajándékba mintegy 550 Euró értékben. A gyarapodás 1 év alatt 165 db dokumentum volt. 2015-ben 5 folyóiratot fizetett elő a Goethe Intézet: Deutsch Perfekt, Fremdsprache Deutsch, Frühes Deutsch, Magazin-Deutschland, és a Markt. A német részleg kölcsönzőinek száma 2015-ben 446 fő volt, amely 4% emelkedést mutat a 2014-es évhez képest. A részleg látogatói 1358 db dokumentumot kölcsönöztek, amely 12%-al több a 2014. évinél. **Francia részleg.** Az állománya 934 db dokumentumot számlál, a gyarapodás pedig 1 év alatt 34 db dokumentum volt. 7 éve folyamatosan működik a Francia Klub, évente 10 vetítéssel és egyéb programokkal.

Kritikus pont a május végén tapasztalt vízbetörés (talaj- és forrásvíz) a fogadótérben, a liftaknáknak és a gépházban.

Az akut helyzetben az épületen belüli akadálymentesség megszűnt, a könyvtári szolgáltatások igénybevétele a mozgáskorlátozottak és a kisgyermekesek számára problémássá vált. A fenntartó megkezdte a probléma

feltárását, szakértői vélemények beszerzése, talajmechanikai vizsgálatok kezdődtek. A helyzet megoldása nem egyszerű, a következő év(ek) nagy feladata lesz a probléma végleges elhárítása.

5. Gyűjtemény.

Állománygyarapítás. 2015-ben 10.524 új dokumentummal bővült az állomány (az országos átlag ettől több, 15 987 db). A gyarapítás összege: 17.643.007 Ft volt, azaz 1.676 Ft-os átlagáron kerültek beszerzésre a dokumentumok. Jelentős az ajándékba kapott dokumentumok száma. *A gyarapodás szinte teljes egésze könyv volt. A könyv túlsúlyosság oldására érdemes törekedni, elsősorban az egyéb dokumentumtípusok beszerzésével, illetve ezekhez történő hozzáférés biztosításával.* Pl. 2015-ben már 57 féle periodika (2014-ben ez csak 1 db volt) került digitálisan szolgáltatásra. 2015-ben összesen 19 122 új rekord rögzítésére került sor az Aleph rendszerben. Ennek legnagyobb része könyv és folyóiratcikk. A kötelesepéldány szolgáltatás teljesítésével sok nehézség van, reklamáció ellenére sem mindig sikerül hozzájutni a helyi kiadványokhoz.

Feldolgozás, állományfeltárás. Az év során beszerzett dokumentumok tartalmi és formai feltárása az előzetes terveknek megfelelően zajlott. Sikerült csökkenteni a feldolgozás időtartamát a korábbi 2-3 napról 1-2 napra. A központi és a fiókkönyvtári állományok apasztása folyamatos volt. **A tervezett 5000 példány helyett 41.690 db került apasztásra, többek között a már avult hanglezem állomány is. A könyvtár ezen munkája példaértékű.** Megtörtént két új fiókkönyvtár teljes gépi feldolgozása is. A MOKKA feltöltés folyamatos, egyre kevesebb a felküldésre került, utólag javítandó hibás rekordok száma. Az év során 149 775 rekord került fel a Közös Katalógusba.

6. Mutató táblák értékelése.

A könyvtár a 2015-ös tervszámait zömében elérte, illetve túlteljesítette. Kiemelkedően nőtt az ODR-ben szolgáltatott dokumentumok száma (1.027 db), a Web 2.0 interaktív könyvtári szolgáltatásokat igénybe vevő használók száma (399.429 fő) és a kölcsönzések száma (162.317). Ugyan kevesebb lett a tervezettől a szövegértés fejlesztését támogató nem formális képzések darabszáma, de az ezeken résztvevők száma összesen mégis emelkedett a tervezetthez képest.

A könyvtár által a nyugdíjas korosztály számára szervezett programokon, képzéseken résztvevők száma 2015-ös tervértéke rovatba valószínűleg téves adatként az évszám (2015) került, ugyanis az előző évi tény 129 fő és a 2015-ös tény 185 fő nem indokolja terv szinten a 2015 fő megjelölését. Amennyiben ez így van, a könyvtár itt is túlteljesítette az előző évi értéket.

7. Tájékoztató szolgálat.

Jelentős szervezeti változással, az Olvasóterem és a Zenemű-és médiagyűjtemény állományának összevonásával sikerült a szaktájékoztatás terén racionalizálást végrehajtani. Az Olvasóteremben lévő szaklapok a földszinti fogadótérbe kerültek, így a friss folyóiratok az eddigi két helyszín helyett egy helyen hozzáférhetőek, olvashatók.

Az Olvasószolgálat és szaktájékoztatás csoport törekszik az olvasók maximális, udvarias kiszolgálására, célja, hogy az olvasók elégedetten távozzanak.

8. Könyvtárhasználat – tábla értékelése.

Az Olvasószolgálat statisztikai alapján csökkent a helyben használat és a helyben használt dokumentumok száma, valamint kevesebb volt az igényelt irodalomszolgáltatás is. Érezhetően kevesebb olvasó fordult meg a könyvtárban. A használói szokások megváltozása mellett természetesen a liftek hiányából adódó kényelmetlenség is közrejátszhatott a számok csökkenésében.

9. Elektronikus könyvtár.

A könyvtár Online katalógusa minden beiratkozott olvasónknak lehetővé teszi, hogy személyes adatait megtekintse, a kölcsönzött dokumentumok határidejét egyszer meghosszabbítsa, valamint kölcsönzésben lévő dokumentumra előjegyzést kérjen. 2015-ben sikerült tovább növelni a távhasználók számát. Igaz, a honlap látogatottsága (159 466) némileg csökkent, viszont a Facebook felhasználók száma 40%-kal (387 851) növekedett. A katalógushasználat alig maradt el a tavalyi értékektől (267 900). Sajnos a PRIMO látogatottsága elmaradt a várakozásoktól, a népszerűsítés nagyobb hangsúlyt igényel. Informatikai eszközök beszerzésére 2015-ben sem találtunk pályázati lehetőséget, saját forrásból a tervezett 10-15 gép helyett csak 2 számítógépet, 1 laptopot sikerült beszerezni.

10. Innovatív elemek a könyvtár működésében.

Tavasszal elindult a „Gyarapítsunk együtt” szolgáltatás, melyben minden látogató javaslatot tehet új dokumentum beszerzésére. Megkezdődött a helyismereti vonatkozású videofilmek, képeslapok, fényképek, folyóiratok digitalizálása. Ennek köszönhetően 45 video és 19 a megyei könyvtárról készült fotó került egyelőre a belső hálózatra.

11. Infrastruktúra.

A könyvtár informatikai infrastruktúrája öregszik, a gépek és a hálózat folyamatos felújításra szorul. 2015-ben saját forrásból csak két asztali számítógépet és egy laptopot tudtak beszerezni.

12. Projektek.

Az intézmény 6 futó hazai pályázatról számol be, melyek rendezvényeket, kiadvány megjelentetést, ODR működést támogattak mintegy 3,3 millió Ft értékben. Az uniós pályázatok 2014-ben kifutottak, 8 pályázat fenntartási időszaka zajlik. Továbbá 8 egyéb forrású pályázat (amerikai alapoktól) megvalósításán dolgozott még a könyvtár mintegy 75.000 USD (kb. 20 millió Ft) értékben.

13. Képzés – kommunikáció.

A könyvtár által szervezett olvasási kompetenciafejlesztést, szövegértés fejlesztését támogató nem formális képzések száma 55. (Fejér megyében ez az érték 65, Vas megyében szintén 65)

A könyvtár által szervezett digitális kompetenciafejlesztési, információkeresési ismereteket nyújtó nem formális képzések száma 33. (Fejér megyében ez az érték 110, Vasban 14)

A könyvtár által szervezett könyvtárhasználati foglalkozások száma 122. (Fejér megyében ez az érték 123, Vasban 39.)

A könyvtár által szervezett hátrányos helyzetűeket, romákat célzó, a társadalmi együttélést erősítő, diszkrimináció-ellenes, szemléletformáló, toleranciára nevelő és multikulturális programok száma 5. (Fejér megyében ez az érték „0”, Vasban 10)

A könyvtár által szervezett nemzetiségi közösségi identitást erősítő programok száma 1. (Fejér megyében ez az érték 4, Vasban 4)

A fenti értékek alapján úgy gondolom, hogy a képzési alkalmak száma az elvárható mennyiségen belül alakult, van ahol alatta maradt a két kontroll megyének, de van, ahol valamelyiket megelőzi. A vélemény kialakításhoz érdemes azt is figyelembe venni, hogy Veszprémben a szakmai létszám: 42,5 fő, Vasban 45,5, míg Fejérben 82 fő, azaz létszámra vetítve a Veszprémi értékek kifejezetten jónak mondhatóak.

14. Minőségirányítás.

2015-ben végzett munkánk során elkészült az intézmény munkafolyamatainak illetve eljárásrendjeinek (kb. 150) részletes kidolgozása. A minőségelvű szolgáltatások nyújtásában a vezetés és a munkatársak egyaránt elkötelezettek. Az intézmény minden részlege és színtere arra törekszik, hogy a használók a lehető legmagasabb szintű szolgáltatást kapják, személyes látogatáskor és az online vagy távhasználat során egyaránt. A panaszkezelés szabályozott. A honlapon folyamatos a használói elégedettségmérés. A „Gyarapítsunk együtt” új, innovatív program pedig az állománybővítéshez nyújt segítséget.

15. Rendezvények

A könyvtárban a tárgyévben szervezett helyi, megyei és országos szintű közösségi programok, rendezvények száma összesen 273 alkalom volt, melyeken 8.347 fő vett részt. A könyvtárban szervezett időszakos kiállítások száma 123 alkalom volt, közülük a családi rendezvények száma 130.

16. Kiadványok, tudományos munka

A könyvtár összes publikációinak száma 6, ebből idegen nyelvű 1 db. A könyvtár által kiadott kiadványok száma 3 db. A könyvtár szakemberei által tartott előadások száma 7 db. A könyvtár szakemberei által elvégzett szakértői tevékenységek száma 14 db. A képzésben, továbbképzésen részt vett dolgozók száma 51 fő. Ugyanezen értékek Fejér és Vas megyékben:

	Fejér	Vas
Publikációk száma	24, idegen nyelvű 1.	14, idegen nyelvű „0”
Kiadványok száma:	1.	1
Előadások száma:	19	1
Szakértői tev. sz.	9	3

A kontroll megyékből származó fenti értékek és a könyvtár szakmai összlétszáma alapján a veszprémi teljesítmény a tudományos munka területén jónak mondható.

17. PR tevékenység.

2015-ben négy Hírlevél került kiküldésre a honlap látogatói számára, amelyekben a könyvtár felhívta a figyelmet aktuális programjaira, információkra, friss beszerzésekre. A rendezvények plakátokon, szórólapokon kerültek népszerűsítésre a könyvtáron belül és társintézményekben, iskolákban egyaránt. Ezen kívül kör e-mail-ekben, a Facebook-on, a honlapunkon keresztül, valamint a helyi sajtóorgánumban nyújtott a könyvtár tájékoztatást. 2015-ben a veszprémi középiskolák ősszel külön kiküldött tájékoztatót kaptak, melyben a könyvtár ajánlotta szolgáltatásait (könyvtári óráinkat, könyvtárbemutatót, katalógushasználat oktatást, stb.).

A Honlap jelenleg a magyaron kívül további 4 nyelven (angol, német, francia, finn) érhető el. A fogyatékkal élők számára külön akadálymentes felület került kialakításra. A honlap tartalma naponta akár többször is frissül, a már lezajlott események, programok törlésre, archivumba kerülnek.

18. Területi ellátás.

A kulturális alapellátás fontos helyszínei a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez csatlakozott települések könyvtári szolgáltató helyei (2015-ben 197 kistélepülés, de csatlakozási szándékát jelezte Balatonederics is). A könyvtárak a kultúráközvetítésen kívül fontos közösségi térként is funkcionálnak. A kistélepülések jelentős részében a könyvtári szolgáltatások és ennek keretében nyújtott kulturális, közösségi programok jelentik egyedül a művelődés, a közösségi fejlődés lehetőségét. Veszprém megye 10 járásában a megyei könyvtár a szervezésbe bevont városi könyvtárakkal látja el a feladatot.

2015-ben folytatódott és 1 kivétellel le is zárult a 15 Zirc környéki kistélepülési könyvtári szolgáltató hely gyűjteményének rögzítése a könyvtári integrált rendszerben. A retrospektív konverzió keretében év végére elkészült 14 település könyvtári állományának feltárása, ezáltal ezeken a helyeken beindult az elektronikus kölcsönzés. Az állományok feldolgozottsága 98%.

2015-ben nem változott a nyilvános könyvtári jegyzékben szereplő Veszprém megyei könyvtárak, települések száma. A 2015. október 4-i jegyzékben 20 településen 25 könyvtár szerepel, amelyek közül 5 a szak, ill. felsőoktatási könyvtár, s 20 a települési könyvtár. Ezekből 14 városi 1 megyei-városi és 5 községi könyvtár.

Veszprém megyében főként a német nemzetiség él jelentős számban, arányuk a 2011-es adatok szerint megye népességének 3,2%-a. Emellett nemzetiségi keretben szlovák, lengyel és cigány nyelvű dokumentumok gyarapítása történt.

19. Gazdálkodás.

Az intézménynek jelentősen sikerült megnövelnie a 2015-ös tervhez képest a működési bevételeit (20 millió helyett 41 millió) és nőtt a tervhez képest a fenntartói támogatás is, ennek többsége központi költségvetési támogatás. Az intézmény fegyelmezett gazdálkodást hajtott végre, bevételi és kiadási főösszege megegyezik.

20. Partnerség, önkéntesség.

A könyvtár a korábbi jó kapcsolatoknak köszönhetően, illeszkedni tudott a város meglévő kulturális kínálatához, stabil és jól működő könyvtári szolgáltatásokat biztosít a város lakóinak. Társintézményekkel (Laczkó Dezső Múzeum, Művészetek Háza, Veszprémi Petőfi Színház, Városi Művelődési Központ, Hangvilla Multifunkcionális Közösségi Tér, MNL Veszprém Megyei Levéltára) a kapcsolat együttműködő, előremutató, számtalan közös programot valósítottak meg 2015-ben is.

Önkéntes közösségi szolgálat. 14 Veszprém megyei és egy budapesti középiskolával kötött a könyvtár szerződést. Ennek keretében összesen 146 diák (országos átlag 104 fő) 704 alkalommal, összesen 1640 órában segített az intézmény valamelyik telephelyén vagy az ellátott kistélepülések könyvtári szolgáltató helyén.

Önkéntesek száma 98 fő (országos átlag 18 fő).

Közfoglalkoztatottak száma a megyei könyvtárban 5 fő (országos átlag 8 fő).

Összegezve:

A 2015-ös év eredményeit a könyvtár remek teljesítménnyel, innovatív hozzáállással, megfeszített munkával érte el. Úrrá tudott lenni a szervezeti és az infrastrukturális nehézségeken.

Javasolt:

✓ az innovatív ötletek további támogatása

- ✓ *a fizikai gyarapítás és hozzáférés mellett az elektronikus hozzáférés lehetőségének erősítése*
- ✓ *a programok, rendezvények számának szinten tartása vagy növelése, különösen a képzési célú alkalmak számának fokozása*
- ✓ *a minőségi szolgáltatások biztosítása érdekében ösztönző lépések megtétele a megye könyvtárai számára*

Munkaterv 2016 értékelése:

A munkaterv az előző évben elért eredmények bázisán tervezi meg a 2016-os év feladatait. Létszámban az előző évi értékkel számol. A meglévő stratégiai terv ellenére indokolt lehet 2016-ban ismét stratégiai kérdésekkel foglalkozni. Fontos igazodni a könyvtár jövőjét meghatározó változásokhoz a létszám, a hozzáférés és szolgáltatás átfogó átgondolásával, az infrastruktúra alakulásával, a közösségi hasznosság kimutatható erősödésével, a kulturális alapellátásban betöltött szerep láttatásával.

A szervezeti erőforrások részbeni hiánya bizonyos területeken már gátolja a teljesítmény fokozását, az épület üzemeltetési gondok pedig akut erőfeszítést követelnek a szolgáltatási biztonság megteremtése érdekében. Ezeket a kérdéseket stratégiai keretben célszerű láttatni, bemutatva a fenntartó részére azokat az alternatívákat, melyek az egyes forgatókönyvek megvalósulása esetén a könyvtár, s ezáltal a könyvtárhasználók jövőjét meghatározzák.

Mivel a beszámoló kapcsán megfogalmazott javaslatok tevékenységi elemei visszaköszönek a munkatervben, ezért a stratégiai tervezés munkatervbe történő beemelésén túl a munkaterv kapcsán további javaslattal nem élünk. A munkaterv megvalósításához sok sikert kívánunk!

Budapest, 2016. április 25.